

Krzysztof Wiśniewski

PROGRAM ARTYSTYCZNY
PÓŁNOCNEGO CENTRUM SZTUKI
TEATRU „KOMEDIA” W WARSZAWIE
NA LATA 2022–2027

#źródła_komedii
#miasto_komedii
#sąsiedzi_komedii



MISJA

Komedia jest sztuką opowiadania prawdy o tym, jak być człowiekiem
Steven Kaplan

Komedia pomaga budować dystans wobec ponurej rzeczywistości, daje wspólnotę przeżyć opartych na śmiechu i rozładowuje napięcia. A świat – dzięki niej – jawi się jako przygoda, do której zaprosić można każdego. Taki właśnie chciałbym budować teatr mający w nazwie komedję.

Wierzę też, że każdy teatr publiczny pracować powinien na rzecz wspólnego dobra. Bliską mi ideę przedstawił prof. Dariusz Kosiński przy okazji obchodów 250-lecia teatru publicznego w Polsce. To „część życia publicznego, instytucja obywatelska, miejsce i narzędzie debaty na tematy, które zbiorowość uznaje za najistotniejsze dla niej samej”.

Do konkursu przystępuję z Anetą Groszyńską i Łukaszem Orłowskim, z którymi współpracuję od blisko 20 lat. Oni również wierzą, że kultura może być narzędziem zmiany, rozwijać demokratyczne społeczeństwo, chronić różnorodność i stawać po stronie słabszych. Słuchaliśmy i rozmawialiśmy o tym siedząc w tej samej sali wykładowej, w murach Akademii Teatralnej.

Anetę Groszyńską rekomenduję na stanowisko zastępczyni dyrektora ds. artystycznych. Przez dwa sezony pełniła funkcję kierowniczkę artystyczną w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu. Jej twórczość, zakorzeniona w tematach społecznie ważkich, wykorzystuje formułę komedii jako sposób komunikacji z widzem.

Łukasz Orłowski, teatrolog, krytyk, kierownik Działu Komunikacji i Promocji oraz rzecznik prasowy Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego, będzie odpowiadał za zrównoważony i racjonalny rozwój instytucji oraz komunikację.

Stajemy do konkursu jako doświadczone zawodowo osoby, których kompetencje dają miastu i Teatrowi „Komedia” realną szansę rozwoju i bogatego repertuaru, a z pewnością kontynuować będziemy zasady rozwinięte w „Polityce kulturalnej miasta stołecznego Warszawy”, czyli różnorodność, otwartość, wolność, odpowiedzialność, zakorzenienie.

Teatr „Komedia” powinien:

- czerpać z olbrzymich zasobów światowej i polskiej literatury oraz dokonań artystów i twórczyń rodzimych i zagranicznych, by przekłupać lęki społeczne i demony rzeczywistości. Nie może też przecież, skoro chce operować śmiechem, bać się choćby karkołomnych tez, czy tematów niepoprawnych, by tę rzeczywistość, wyjątkowo w ostatnich latach ponurą, pozwolić znosić lżej
- łączyć artystów i artystki, by wyciągać z nich inspiracje, które siłą komedii pozwolą przekuć potencjał twórczy w zabawę z publicznością
- unikać stawiania przesadnych granic w sztuce, reagować komicznie na pompatyczność i emfazę, choć trudno nam będzie uniknąć komentowania okrutnej rzeczywistości, ale w końcu komedia i takim nadmiarem trwogi potrafi się karmić
- angażować się w przedsięwzięcia społeczne i działania lokalne, przypominając Żoliborzowi i Warszawie drogę do ich teatru, tak by powrotowi do domu towarzyszył szczerzy śmiech

Północne Centrum Sztuki – Teatr „Komedia” to miejsce wyjątkowe, z pięknym, historycznym budynkiem i kameralną sceną, które powinno stać się bardziej widoczne: jako ogólnopolski dom dla rozwoju sztuki komediowej, jako ważna instytucja na kulturalnej mapie Warszawy, jako dobry sąsiad dla mieszkanki i mieszkańców Żoliborza, a przede wszystkim jako scena prezentująca najciekawsze i różnorodne spektakle teatralne, które będą bawić mądrze.



CELE STRATEGICZNE

Cele Teatru realizowane będą w oparciu o trzy strategiczne perspektywy, do których w dalszej części dokumentu przypisujemy wszystkie działania programowe:

#źródła_Komedii

- Inspirowanie twórców teatralnych do używania języka komedii w sposób przystępny dla szerokiej publiczności, ale i zwracający uwagę na istotne zagadnienia społeczne
- Nawiązywanie relacji oraz budowanie sieci współpracy z teatrami oraz artystami posługującymi się różnorodnymi formami komediowymi
- Budowanie wszechstronnego repertuaru opartego zarówno o nowe polskie sztuki komediowe, jak i klasykę gatunku
- Poszukiwanie nowych form komediowych poprzez łączenie rozmaitych konwencji oraz twórczyń i twórców
- Stworzenie komediowego think tanku – przestrzeni wymiany myśli i wiedzy dotyczącej szeroko rozumianej sztuki komediowej

#miasto_Komedii

- Prezentowanie sztuk zakorzenionych w miejskiej mitologii poprzez tematykę oraz dobór najciekawszych twórczyń i twórców
- Powrót Teatru „Komedia” na mapę teatralną Warszawy przez wzmocnienie jakości artystycznej repertuaru
- Czerpanie z dziedzictwa Teatru „Komedia” w kontekście znaczenia dla polskiej sztuki komediowej – współpraca z wybitnymi literatami/kami, którzy/e będą podnosili/ły jego literacką i artystyczną renomę

#sąsiedzi_Komedii

- Zbudowanie wokół Teatru „Komedia” – jako miejsca prezentacji działań artystycznych, edukacyjnych i popularyzatorskich – społeczności sąsiedzkiej
- Uzupelnienie oferty programowej i tematyki spektakli o historie odwołujące się do lokalnych opowieści i specyfiki Żoliborza
- Działania edukacyjne mające na celu poznanie najbliższego otoczenia poprzez gry terenowe, spotkania z miejscowymi bohaterami
- Nawiązanie kontaktów z lokalnymi przedsiębiorcami, instytucjami, artystkami i artystami

III

PROGRAM ARTYSTYCZNY I EDUKACYJNY

Za repertuar w Teatrze „Komedia” odpowiadać będzie Aneta Groszyńska – teatrolożka, reżyserka teatralna, laureatka wielu nagród reżyserskich oraz kierowniczka artystyczna w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu w latach 2017-2019.

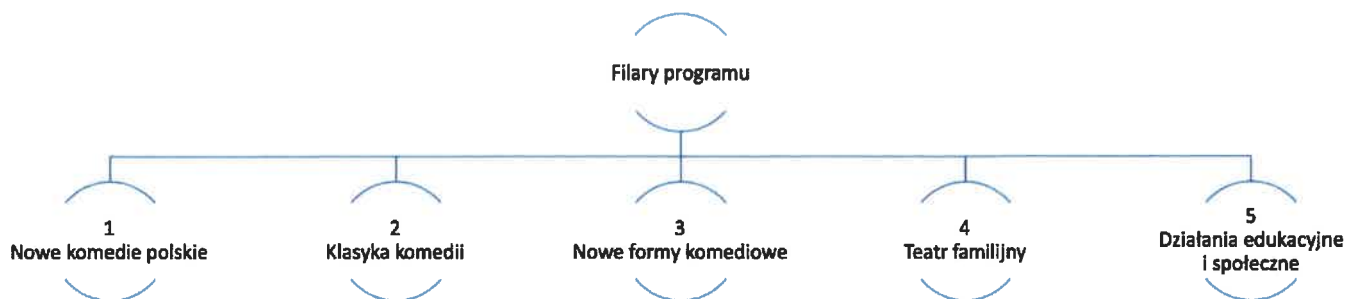
Od lat związana jest z komedią jako formą wyrazu. Jej spektakle dotyczą zjawisk koniunkturalizmu, mechanizmów władzy, populizmu, często postępują się satyrą jako narzędziem komunikacji i ironią jako sposobem opowiadania rzeczywistości.

Ponieważ śmiech to oczyszczające doświadczenie wspólnotowe, które łączy i rozładowuje napięcia społeczne, pragnę stworzyć repertuar dla jak najszerszego grona odbiorczyń i odbiorców. Pozostawię zatem najciekawsze sztuki z obecnego programu i uzupełnię je nowymi propozycjami. Zależy mi, by prezentować różnorodne oblicza komedii, wyszukiwać autorki i autorów oraz tytuły, które używają tej konwencji do opisywania ważnych zagadnień społecznych, politycznych, historii, które zaciekawiają warszawską publiczność.

Warto podkreślić, że Warszawa zawsze była silnym źródłem komediowej formy scenicznej, a inteligencja stolicy żywo odpowiadała na taką ofertę. Tradycja kabaretów literackich okresów zaborów, międzywojnia, Kabaretu Starszych Panów, STS-u to długi ciąg inteligentnego śmiechu, który pocieszał, wzbogacał, bawił. I do takiej tradycji również chcę w proponowanym programie nawiązać.

Oferta programowa opierać się będzie na premierach przypisanych do czterech kategorii: nowe polskie komedie, klasyka komedii, nowe formy komediowe, teatr familijny; uzupełniona zostanie działaniami edukacyjno-popularyzatorskimi: warsztatami, koncertami, czytaniem scenicznymi, rozmowami z artystkami i artystami oraz interwencjami/aktywnościami społecznymi.

Na każdy sezon artystyczny składać się będą co najmniej trzy premiery. Planuję ewolucyjny rozwój repertuaru i sukcesywne jego poszerzanie, uwzględniające już powstałe i zaakceptowane plany artystyczne na najbliższy sezon.



1. Nowe komedie polskie

Odwołując się do najlepszych tradycji teatru zakładam, że ważną część nowego repertuaru będzie stanowiła współczesna polska komedia. Będą to teksty napisane na zamówienie, specjalnie dla sceny Teatru „Komedia” przez uznanych autorów, prezentujących w swojej twórczości rozmaite oblicza poczucia humoru.

W pierwszym sezonie planuję zrealizować spektakl na podstawie książki Ewy Winnickiej i Magdaleny Grzebałkowskiej „Jak się starzeć bez godności”. To pełna humoru opowieść o zmaganiu się ze swoim numerem PESEL i wszystkimi problemami jakie się z tym wiążą. Tekst w adaptacji autorki oraz Macieja Łubieńskiego wyreżyseruje Maciej Podstawny.

W kolejnych sezonach swoje teksty przygotowują:

- Janusz Rudnicki – autor zakorzeniony w codzienności, którą potrafi opisać w sposób prowokacyjny, groteskowy, a nawet bezwstydnym. Przygotuje dla nas utwór „Miłość w czasach sanacji”. Będzie to opowieść oparta na biograficznych esejach, drukowanych w miesięczniku „Książki”. Historia marszałka Józefa Piłsudskiego i jego miłosnych perypetii opowiedziana zostanie z perspektywy związanych z nim kobiet.
- Ziemowit Szczerek – autor książek adaptowanych na sceny teatralne oraz sztuk m.in. dla Teatru Nowego Proxima w Krakowie. Laureat Paszportu POLITYKI, nominowany do Nagrody Literackiej „Nike” i Nagrody Literackiej Europy Środkowej „Angelus”. W swojej twórczości, pełnej irracjonalnego niekiedy poczucia humoru, zajmuje się dziwactwami geopolitycznymi i lokalną mitologią. Dla Teatru „Komedia” stworzy opowieść zakorzenioną w polskim zbikowanym imaginariu.

Chęć współpracy wyrazili również autorzy tj.: Grzegorz Uzdański, Weronika Murek, Michał Siegoczyński, Mateusz Pakuła, Jan Czapliński, Michał Sufin, Grzegorz Kasdepke, Joanna Pawluśkiewicz

Klasyka komedii

Klasykę komedii rozumiem szeroko – od sztuk Arystofanesa po tytuły, które stanowią dziś podstawę repertuaru Teatru „Komedia”. Uważam, że ta scena powinna zaprezentować zróżnicowany, zarówno pod kątem treści, jak i formy, repertuar. Warto przypomnieć widzkom i widzom „Komedii”, że do tego gatunku, poza współczesnymi farsami, zaliczają się również teksty Fredry, Szekspira czy realizacje Boba Fossa będące niegdyś podstawą repertuarową tej sceny. Istotne dla tego pionu repertuaru będzie współczesne odczytanie klasyki gatunku, dlatego do każdej realizacji zaproszę reżyserki i reżyserów prezentujących w swoim dorobku umiejętność zarówno komunikatywnego, jak i oryginalnego podejścia do tekstu.

#źródła_komedii
#miasto_komedii

W pierwszym sezonie planuję wystawić sztukę „Czego nie widać” autorstwa Michaela Frayna w reżyserii Anety Groszyńskiej. To sztuka kultowa, nazywana najzabawniejszą farsą, jaka kiedykolwiek została napisana. Opisując w przezabawny sposób kulisy teatru jest jednocześnie opowieścią o potencjale krytycznym wobec artystycznego środowiska.

Chęć współpracy z Teatrem „Komedia” wyrazili także reżyserzy i reżyserki: Anna Smolar, Justyna Sobczyk, Agata Puszcz, Magdalena Miklasz, Paweł Świątek, Sebastian Majewski, Piotr Ratajczak, Maciej Buchwald, Mateusz Pakuła, Michał Siegoczyński.

2. Nowe Formy Komediiowe

Aby poszerzyć ofertę repertuarową oraz sposób postrzegania sztuki komediowej pragnę zaprezentować nowe, oryginalne formy oparte na humorze, grotesce, ironii i uśmiechu. Mam na myśli zarówno niskobudżetowe produkcje własne teatru, jak i pozycje zaproszone.

- Jedną z pierwszych propozycji będzie spektakl w reżyserii Agaty Puszcz autorstwa Zuzanny Bojdy związany tematycznie z historią Żoliborza. Obie twórczynie mistrzowsko posługują się humorem i komedią, którą potrafią doprawić odpowiednią dawką refleksji tak jak w spektaklu „Wyspa Kalina” z Teatru w Bielsku Białej. Ich spektakle są mieszanką rozmaitych konwencji i mądrej rozrywki.

Wśród oryginalnych formatów, które widzę na scenie „Komedii” znajdują się:

- Serial teatralny autorstwa Grzegorza Uzdańskiego i Joanny Pawluśkiewicz – kameralna forma odcinkowa, której kolejne części będą pojawiały się na scenie teatru co kilka tygodni. Inspiracją jest żoliborska adaptacja „Alternatyw 4” lub „Wojny domowej”. Każdy odcinek serialu koncentrowałby się na przygodach i perypetiach żoliborskiej rodziny oraz kręgu jej znajomych pochodzących z różnych części Warszawy.

#źródła_komedii
#sąsiedzi_komedii

- Kanał Polska – comiesięczny, sceniczny program satyryczny, prowadzony przez Michała Kempę, Katarzynę Kasię, Grzegorza Markowskiego i Wojciecha Fiedorczuka, który parodiował będzie rozmaite konwencje telewizyjne, a także komentował bieżące wydarzenie ze świata polityki, kultury i mediów. W ciągu 90 minut widzowie będą mieli okazję obejrzeć i współtworzyć nieistniejącą stację telewizyjną. #źródła_komed
- Komedia jednego aktora – to formuła, która w ramach jednoosobowych formatów ma szansę pokazać pełen wachlarz języka komedii – od clownady, przez monodram, aż po stand-up. Jest to także przestrzeń do działania sceny impresaryjnej. Wstępną chęć współpracy na tym polu wyraził Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu (który w swoim repertuarze posiada kilkanaście monodramów – w tym sztuki komediowe), a także wybrani stand-uperzy, pokazujący bardziej ambitną stronę tego gatunku. #źródła_komed
- Teatr improwizacji – format łączący twórców, narzędzia i języki ze świata improwizacji oraz teatru. W ramach rozmaitych konwencji możemy opowiadać o literaturze, sztuce, skacząc swobodnie między językiem pisany na żywo a ikonami literatury czy popkultury. W ramach tego formatu możemy zgrać spektakle z gośćmi, ale także różne komediowe gatunki, jak kryminał noir, poemat dygresyjny czy musical. Jest to niskobudżetowa forma, która ma potencjał, by dzięki narzędziom teatralnym oraz współpracy z reżyserem stać się bardziej wyrafinowaną formą rozrywki. #źródła_komed
#miasto_komed
- Komediowy recykling – czyli cykl improwizowanych spektakli w gotowych scenografiach. Ten format będzie dawał drugie życie przedstawieniom, które grane są regularnie w repertuarze. Mogą być realizowane bezpośrednio po spektaklach, co powoduje natychmiastowe poszerzenie repertuaru bez dodatkowych kosztów produkcyjnych. #źródła_komed
- Stand-up Idea – comiesięczny cykl prowadzony przez Michała Kempę. Oryginalne połączenie języka stand-upu z ważkimi tematami z dziedziny filozofii, sztuki czy nauk społecznych. W ramach tematycznego wieczoru zaproszeni zostaną eksperci i ekspertki z danych dziedzin, artyści i artystki oraz znani stand-uperzy i stand-uperki. Oryginalne połączenie języka stand-upu z ważkimi tematami pozwoli nie tylko pogłębić wiedzę na dany temat, ale również spojrzeć na niego z dystansem i humorem. #źródła_komed

Chęć współpracy wyrazili: Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu, pisarka i improwizatorka Joanna Pawluśkiewicz, reżyser Mateusz Pakuła, Grupa Improkracja z Wrocławia, grupa Ad hoc z Krakowa, Klub Komediowy z Warszawy, a także stand-uperzy: Antoni Syrek-Dąbrowski, Maciej Buchwald i Abelard Giza.

3. Teatr Familijny

W mojej opinii, by dotrzeć do szerokiego grona odbiorczyń i odbiorców oraz wypełnić misję teatru publicznego, stałym elementem w repertuarze teatru powinien być spektakl familijny – skierowany do dzieci oraz młodzieży, traktujący o problemach najmłodszego pokolenia widzek i widzów. Uważam, że humor i dystans do rzeczywistości pomagają uporać się z niejednym smutkiem, dlatego teksty, które będą prezentowane w tym nurcie powinny z ciepłem i humorem odnosić się do otaczającego świata.

W pierwszym sezonie taką propozycją jest spektakl na podstawie powieści Clémentine Beauvais „Pasztety do boju”, która została ogłoszona młodzieżową książką roku 2015. To pełna humoru historia o samoakceptacji i szukaniu siły w dystansie do świata. Książka porusza wiele ważkich i aktualnych dla młodzieży tematów: hejt, społeczne wykluczenie, ocenianie po pozorach, prześladowanie, cyberprzemoc. Spektakl wyreżyseruje Magda Miklasz, wielokrotnie nagradzana reżyserka spektakli młodzieżowych i wielka fanka tej książki.

W kolejnych sezonach chęć współpracy wyraziły twórczynie i twórcy związani z teatrem młodzieżowym: Anna Smolar, Justyna Sobczyk, Grzegorz Kasdepke, Natalia Fiedorczuk, Grzegorz Uzdański oraz duet muzyczny Jerz Igor.

4. Działania edukacyjne i społeczne

W zatamizowanym, podzielonym społeczeństwie jednym z głównych zadań instytucji kultury powinno być odbudowanie kruszących się społecznych więzi, są one bowiem podstawą wolnego i świadomego społeczeństwa. Uważam, że nowoczesna miejska instytucja kultury nie powinna funkcjonować bez zaplecza edukacyjnego, rozumianego jako część tworzenia relacji z widzami i widziami, wzajemnego wystuchania swoich potrzeb i budowania świadomej publiczności. Dlatego istotną częścią oferty Teatru „Komedia” muszą być działania edukacyjne i społeczne – zarówno w obszarze lokalnym, jak i ogólnopolskim.

Na poziomie ogólnopolskim wyobrażam sobie „Komedię” jako swego rodzaju komediowy think tank, centrum myśli, dyskusji, scenę prezentującą najciekawsze komediowe teksty i pomagającą odtworzyć kulturę rozumienia, myślenia i mówienia o komedii.

Na poziomie lokalnym istotne jest dla mnie zbudowanie więzi z najbliższym zoliborskim otoczeniem za pomocą włączających, sąsiedzkich projektów.

Dział edukacji teatralnej pragnę powierzyć kompetentnej osobie, która pomoże obudować ofertą edukacyjną kolejne premiery oraz poprowadzi część z zaplanowanych cyklicznych wydarzeń. Pierwszym krokiem na tej

plaszczyźnie będzie jednak opracowanie strategii działań edukacyjnych i nadzór nad jej wdrażaniem. Chęć współpracy z Teatrem „Komedia” w tym zakresie wyraziła Justyna Czarnota – pedagożka, autorka tekstów i pasjonatka teatru dziecięcego oraz młodzieżowego, kierowniczką Działu Pedagogiki Teatru w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego, stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na co dzień realizuje autorskie projekty z zakresu edukacji oraz upowszechniania kultury.

Planowane działania edukacyjno-społeczne:

- Bądźmy niepoważni na serio – czyli comiesięczny podcast o komedii. Cykl rozmów z ludźmi nauki i sztuki prowadzony przez Michała Sufina, założyciela warszawskiego Klubu Komedii, improwizatora i autora sztuk komediowych. Spotkania będą prowadzone przy udziale publiczności na żywo i nagrywane jako podcast umieszczony następnie na stronie Teatru i otwartych platformach. #sqsiedzi_kome
- Kanał Żoliborz – cykl spektakli impro inspirowanych historią, kulturą i obecnym życiem Żoliborza, z udziałem gości i gości – ludzi świata mediów i sztuki, przedstawiających dzielnicę, zachęcających okolicznych mieszkańców do odkrywania jej sekretów oraz spojrzenia na swoją okolicę z nowych czasem zaskakujących perspektyw. #źródła_komed
- Komediowa grupa robocza – w środowisku teatralnym komedia i farsa postrzegane są jako gatunki czysto rozrywkowe, często – „gorszego sortu”, nie zasługujące na uwagę poważnych twórczyni i twórców. Skutkiem jest niewielkie zainteresowanie nimi wśród dramatopisarzy/rek oraz ograniczona liczba reżyserów/rek chcących podejmować pracę nad farsami czy tekstami komediowymi. Chcę by Teatr Komedia przypomniawsł szlachetne korzenie gatunku i przyczynił się do odbudowania go na rodzimej scenie. W ramach tej idei stworzę program rezydencji dla grup twórczo-roboczych, które mogłyby pracować nad nowymi tekstami komediowymi oraz testować swoje pomysły podczas pokazów i czytań performatywnych. Będzie to przestrzeń dla twórczyni i twórców, w której będą mogli sprawdzić swoje pomysły, rozwijać projekty, które z założenia nic nie muszą, ale wszystko mogą. #źródła_komed
- Warsztaty z improwizacji teatralnej – chciałbym zaprosić do Teatru „Komedia” Szkołę Impro. Przy współpracy ze Społecznym Domem Kultury WSM lub mającym powstać Żoliborskim Domem Kultury zorganizujemy stałe warsztaty dziecięce, dla młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnością oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i materialnym. Podczas warsztatów improwizacji teatralnej, oprócz nabywania umiejętności z zakresu tej sztuki, uczestniczki i uczestnicy również silnie się integrują. #miasto_komed

Proponuję również organizację warsztatów improwizacyjnych dla lokalnych organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców. W perspektywie kilku lat może to zaowocować powstaniem grup, które mogłyby wystawiać swoje sztuki na dużej scenie otwierając drzwi teatru dla mieszkanki i mieszkańców dzielnicy przez cały dzień.

- Udział w programie Instytutu Teatralnego „Lato w teatrze” – program realizowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, którego najważniejszym elementem jest konkurs grantowy adresowany do teatrów, samorządowych instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych – ośrodków, które w okresie letnich wakacji szkolnych chciałyby zorganizować warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży, zakończone pokazem spektaklu.

#miasto_komed

- Letni Festiwal Komedii – czyli zagospodarowanie okresu letniego jako czasu na integrację i wejście w przestrzeń wokół teatru, która niesie wielki potencjał spektakli i wydarzeń plenerowych takich jak żoliborskie potańcówki, czytania performatywne, koncerty czy Warsaw Improv Festival, którego poprzednie edycje miałem okazję współorganizować. Festiwal pozwala zapraszać artystów i artystki z całego świata, którzy/re prezentują swoje spektakle i prowadzą warsztaty dla warszawskich twórczyń i twórców. Razem z organizatorami Festiwalu proponujemy przeniesienie głównej sceny festiwalowej do Teatru „Komedia”, który wydaje się być naturalnym miejscem dla takiego festiwalu. Naszą ambicją jest, aby Warszawa była stolicą polskiej komedii, a Żoliborz – jej domem.

#źródła_komedii
#miasto_komedii
#sąsiedzi_komedii

Warto dodać, że organizacja festiwalu nie obciążałaby bezpośrednio budżetu TK. Poprzednie edycje WIFE były finansowane z trzech źródeł: wpływów z biletów, dotacji m. st. Warszawy oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Ten model chcielibyśmy zachować w kolejnych edycjach.

- Głosy „Komedii” – cykl koncertów – czasem dla najmłodszych widzów, a czasem starszej publiczności. W ramach Głosów „Komedii” chęć współpracy wyrazili m.in.: zespół Jerz Igor, Radek Łukasiewicz czy wytwórnia LADO ABC.

#źródła_komedii

Sezony	Nowe polskie teksty	Klasyka komedii	Nowe formy	Teatr rodzinny
1	<p>"Jak się starzeć bez godności"</p> <p>adaptacja: Maciej Łubieński Ewa Winnicka Magdalena Grzebałkowska</p> <p>reżyseria: Maciej Podstawny</p>	<p>"Czego nie widać"</p> <p>tekst: Michael Frayn</p> <p>reżyseria: Aneta Groszyńska</p>	<p>Spektakl na motywach historii związanej z Żoliborzem</p> <p>tekst: Zuzanna Bojda</p> <p>reżyseria: Agata Puszcz</p> <p>"Maciej Buchwald solo"</p> <p>tekst i reżyseria Maciej Buchwald</p>	<p>"Paszty do boju"</p> <p>tekst: Clementine Beauvais</p> <p>reżyseria: Magda Miklasz</p>
2	<p>Tytuł odnoszący się do aktualnych tematów</p> <p>tekst: Ziemowit Szczerek</p> <p>reżyseria: do ustalenia</p>	<p>Polska klasyka komedii</p> <p>tekst: Zapolska/ Fredro?</p> <p>reżyseria: Seba Majewski</p>	<p>Serial żoliborski</p> <p>tekst: Joanna Pawluśkiewicz Grzegorz Uzdański</p>	<p>Tytuł do ustalenia</p> <p>tekst: Grzegorz Kasdepke</p> <p>reżyseria: Justyna Sobczyk</p>
3	<p>"Młość w czasach sanacji"</p> <p>tekst: Janusz Rudnicki</p>	<p>Światowa klasyka komedii</p> <p>tekst i reżyser do ustalenia</p>	<p>Tytuł do ustalenia</p> <p>tekst i reżyseria: Michał Siegoczyński</p>	<p>Tytuł do ustalenia</p> <p>reżyseria: Anna Smolar</p>

W moim przekonaniu Teatr „Komedia” powinien szukać aktualnych, żywych tematów, w związku z tym proponowany program został rozpisany jedynie na najbliższe trzy sezony. Pragnę zostawić możliwość elastycznego dysponowania repertuarem w późniejszych sezonach oraz stworzyć przestrzeń nowym twórcom na złożenie swoich propozycji i ofert współpracy, które będą jednak dopasowane do zarysowanych powyżej założeń repertuarowych.

Dotychczas chęć współpracy partnerskiej w ramach proponowanego programu wyrazili:

Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu (w ramach wymiany spektakli oraz koprodukcji); Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Juliusza Słowackiego w Koszalinie; Teatr Polski w Bydgoszczy; Teatr Powszechny w Radomiu; Teatr Nowy w Poznaniu; Szkoła Impro (organizująca od dekady warsztaty dla dorosłych i dzieci z zakresu komediowej improwizacji teatralnej oraz sztuk podobnych: storytellingu, śpiewu, scenopisarstwa, skeczopisarstwa i performansu); ADiT (agencja reprezentująca gros zagranicznych autorów na polskim rynku) oraz współpracujące z nią wybitne tłumaczki: Dorota Iwona Nowacki (z języka niemieckiego) i Agnieszka Lubomira Piotrowska (z języka rosyjskiego); Teatr Improwizowany Klanczyk (pionier improwizacji teatralnej w Polsce); Teatr Komedii Improwizowanej Improkracja (jedna z najstarszych i najważniejszych grup impro w Polsce, która od 8 lat z wielkim powodzeniem wystawia spektakle we Wrocławiu, a równocześnie do tej pory nie była znana warszawskiej publiczności); Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego w Warszawie (w ramach wspólnych projektów artystycznych przy Nowych formach teatralnych).

Mając na uwadze że TK jest sceną impresaryjną, bez stałego zespołu, planuję w pierwszym sezonie nawiązać jak najwięcej relacji (na zasadzie koprodukcji lub gościnnych występów) z teatrami z całej Polski.

Rozmowy pragnę podjąć między innymi zdyrektorkami i dyrektorami scen: Teatru im. Ludwika Solskiego w Tarnowie jako sceną organizującą Ogólnopolski Festiwal Komедии TALIA, Teatrem Polskim w Bielsku Białej posiadającym w swoim repertuarze spektakl m.in. „Wyspa Kalina”, Teatrem Nowym w Zabrzu jako organizatorem festiwalu Rzeczywistość Przedstawiona, Teatrem Proxima w Krakowie, Teatrem Bagatela im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego w Krakowie, Miastem Ogrodów Katowice jako organizatorem Katowickiego Karnawału Komедии, Teatrem Polskim w Bydgoszczy, Teatrem Muzycznym Capitol z Wrocławia, Teatrem im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie.

IV

ODPOWIEDZIALNY ROZWÓJ I KOMUNIKACJA

Za rozwój oraz komunikację w Teatrze „Komedia” odpowiadać będzie Łukasz Orłowski – teatrolog z doświadczeniem dziennikarskim, od 2015 kierownik Działu Komunikacji i Promocji oraz rzecznik prasowy Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego.

Chcę, aby Teatr Komedia – aspirując do roli „centrum myśli komediowej” / komediowego think tanku – nie zapominał o swoim warszawskim i żoliborskim rodowodzie: rozwijał publiczność, tworzył społeczność skupioną wokół komedii i Komедии, silne więzi, platformę do rozmowy. Przerwaną tradycję żoliborskich śniadań w Parku Żeromskiego dla mieszkańców, zastąpimy tradycją spotkań na trawie Teatru Komedia. Dołożę starań, aby przynajmniej równoważyć obecność zorganizowanych grup przyjeżdżających na spektakle Komедии autokarami z obecnością osób przybywających do teatru komunikacją miejską, rowerem lub pieszo. To symboliczna, ale i pragmatyczna zmiana: zależy mi na tym, aby zwrócić Teatr Żoliborzu, jego mieszkankom i mieszkańcom.

Zależy mi także na realnym wsparciu osób zagrożonych wykluczeniem, wzmocnieniu oferty teatru skierowanej do widzów i widzów niepolskojęzycznych, asystowaniu osobom, które tego potrzebują oraz wyznaczeniu koordynatora/ki dostępności.

Obecna komunikacja „Komedii”, oparta na hasle *Teatr Gwiazd*, ogranicza grupę docelową oraz sytuuje tę instytucję bliżej teatrów określanych często jako prywatne (Teatr 6, Piętro, Capitol, Garnizon Sztuki, Kamienica). Zmianę chciałbym wykorzystać, by zastąpić program oparty o charakter ściśle komercyjny na rzecz programu publicznego.

Wraz z podjęciem proponowanych zmian repertuarowych kaskadowo zmieniają się narzędzia komunikacyjne, co jest niezbędne, zwłaszcza w świecie postpandemicznym, gdy drastycznie zmieniła się rola mediów digitalowych. Widzki i widzowie oczekują od teatru takiej samej łatwości w komunikacji, jaką znają z codziennego korzystania z internetu, nowy dział komunikacji będzie odpowiadać na te oczekiwania. Działania komunikacyjne oparte zostaną na zasadzie równowagi kanałów komunikacyjnych, aby nie wykluczać z niej żadnej z docelowych grup.

Konieczne jest przeprowadzenie zmiany w zakresie tożsamości wizualnej, która powinna z jednej strony czerpać z historii, z drugiej zaś odnosić się do nowego charakteru Teatru „Komedia”. Pierwszym zadaniem będzie zatem stworzenie brandbooka, nawiązującego do typografii „Komedii” sprzed 70 lat.

Zamierzam regularnie zbierać dane na temat publiczności, by móc jak najbardziej precyzyjnie kierować do niej ofertę teatru.

Biuro Promocji, Reklamy i Organizacji Widowni powinno zostać wzmocnione ekspertyzą agencji performance i marketingowej.

W myśl zrównoważonego rozwoju teatr będzie dążył do odejścia od produkcji i kolportażu zbytnej ilości materiałów drukowanych, uzupełni je wprowadzeniem nowych form bezpośredniej komunikacji z widownią m.in. poprzez dyżur kasowy „Teatr-asysta” oraz dyżury telefoniczne.

W sąsiedztwie Teatru prężnie działają miejsca, w których bywają mieszkańcy i mieszkańcy dzielnicy. W związku z tym planuję rozwijać sieci lokalnej współpracy z Centrum Aktywności Lokalnej na ul. Potockiej, Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy na ul. Suzina, Żoliborskim Domem Kultury, Najlepszą Księgarnią na ul. Cieszkowskiego, Secret Life Cafe, restauracją „U Dziewczyn”, czy zakładem zegarmistrzowskim Pana Mirosława z ul. Słowackiego, którego witryna od lat służy do wymiany informacji o lokalnych wydarzeniach kulturalnych.

Przebudowana zostanie strona internetowa, która w obecnym kształcie jest słabo widoczna i nie umożliwia prowadzenia rozmowy z publicznością, nie przystaje także do obecnych trendów projektowania.

Teatr skupi się w większym zakresie na przygotowywaniu autorskich i różnorodnych materiałów digitalowych dotyczących spektakli a jego obec-



ność w mediach społecznościowych będzie połączona bezpośrednio z działaniami prosprzedażowymi.

Chcę również wzmocnić dokumentację aktywności teatru – w myśl zasady, że historia teatru zaczyna się właśnie od jego dokumentacji.

Kolejnym krokiem będzie zmiana stylu prowadzenia mediów społecznościowych, które są w dzisiejszych czasach głównym, ale i najszybszym sposobem kontaktu z publicznością. Usprawniony będzie także proces zakupów online. Należy również rozwinąć możliwości dystrybucyjne, by umożliwić synergię działań wszystkich kanałów komunikacji Teatru.

Projektując, kreując i realizując działania komunikacyjne, będę opierał je na wspomnianych w dokumencie trzech strategicznych perspektywach:

- ogólnopolskiej (#źródła_Komedii), agregującej aktywności Teatru, które będą uwiarygadniać instytucję jako „komediowy hub” oraz opiniotwórcze centrum myśli komediowej,
- miejsko-warszawskiej (#miasto_Komedii), gromadzącej działania zauważalne pod względem artystycznym na mapie kulturalnej miasta i podejmowane na rzecz jego mieszkańców,
- lokalnej (#sąsiedzi_Komedii), utożsamiającej Teatr z Żoliborzem i jego społecznością w myśl zasady „myślimy globalnie, działamy lokalnie”.

Jednym z aspektów aktywności komunikacyjnych podejmowanych przez Teatr będzie oczywiście rozwijanie relacji z mediami. Zależy mi, aby były to relacje realne, nieograniczające się do jednostronnego informowania o najbliższych planach repertuarowych Teatru, a wzmacniane jakościowo poprzez budowanie szerszej perspektywy działalności instytucji.

Ograniczanie się do nieregularnych zaproszeń na „próby dla mediów”, nie jest budowaniem trwałych i angażujących relacji. Stałe, cykliczne opowiadanie o sobie (np. w formie śniadań prasowych, włączania – a nie tylko umożliwiania obserwowania – w społeczne działania Teatru), różnicowanie przekazu/adresatek/adresatów w kontekście wspomnianych strategicznych perspektyw (ogólnopolskiej, miejsko-warszawskiej, lokalnej), otwartość dająca szansę podglądania i uczestnictwa w procesie zmiany (także poprzez bezpośrednie sąsiedztwo, jak w przypadku Radia 357) – to cele, którymi zamierzamy się zająć w pierwszej kolejności.

Rolą marketingu kultury jest dbanie o regularny kontakt teatru z publicznością, kształtowanie jej nawyków oraz budowanie z nią długotrwałej relacji opartej na zaufaniu, wzajemnym szacunku i, w przypadku komedii, wspólnej zabawie.

Skuteczny i szczegółowy plan marketingowy oraz strategia komunikacji dla Teatru „Komedia” powstaną ostatecznie we współpracy z obecnym Biurem Promocji, Reklamy i Organizacji Widowni oraz po uzyskaniu pełnej wiedzy na temat dotychczasowych doświadczeń na tym polu. Aby móc podjąć konkretne działania wpływające na zmianę komunikacji, zamierzam najpierw zapoznać się z powodami dotychczasowych decyzji i sposobami wdrażania poszczególnych narzędzi i rozwiązań.

V

FINANSOWANIE I STRUKTURA TEATRU

Dokładna ocena sytuacji finansowej, aby ją w pełni zrozumieć i dopasować do niej plany repertuarowe, będzie możliwa dopiero po przejęciu instytucji.

Z dostępnych dokumentów wynika, że dotychczasowa struktura budżetu Teatru Komedii składa się w 30% z dotacji podmiotowej, 65% stanowi wpływ z biletów, a 5% to wpływy pozostałe z tytułu wynajmu składników majątkowych, przychodów od sponsorów, sprzedaży publikacji.

Poprzedni rok TK zakończył ze stratą w wysokości prawie 700 000 zł (źródło: plan na 2022 r., wykonanie planu za 2021 r.), co w połączeniu z zagrożeniami widocznymi dla całej gospodarki (szybko rosnącą inflacją i możliwym kryzysem gospodarczym) oznacza, że muszę zapewnić teatrowi dodatkowe źródła przychodów oraz przyrzeć się uważnie planowanym wydatkom, aby zrealizować zapowiadane w programie zmiany. W poniższych działaniach finansowych nacisk będzie kładziony na zwiększenie przychodów m.in. poprzez zdobywanie innych, nie tylko miejskich dotacji, stworzenie płatnej oferty warsztatowej, zróżnicowaniu repertuaru oraz pozyskiwanie sponsorów. Są to pola, na których działałem dotychczas i mam w tym zakresie duże doświadczenie. Od ponad dziesięciu lat zarządzam organizacjami i zespołami złożonymi z menadżerów/ek i artystów/ek komediowych w Polsce, projektowanie i dbanie o wielomilionowe budżety wydarzeń rozrywkowych, to codzienność mojej pracy. Oprócz kompetencji menadżerskich posiadam również doświadczenie artystyczne – jako aktor sceny komediowej, znam doskonale jej specyfikę. Dzięki temu moje spojrzenie na teatr jest wielostronne – zarówno od strony zarządzania finansami, jak i z perspektywy widowni, kulis i szatni.

Jeśli założymy, że miejskie instytucje kultury funkcjonują w większym stopniu dla pożytku publicznego, nie zaś wyłącznie dla zysku, moją rolą jako dyrektora jest zapewnienie przychodów na takim poziomie, by były one w zgodzie z planowanymi wydatkami.

Teatr „Komedia” zamierzam prowadzić tak, aby miasto oraz dzielnica zyskały nie tylko w wymiarze wizerunkowym oraz artystycznym, ale również rozwoju gospodarczego (współpracując z lokalnymi wytwórcami oraz podmiotami gospodarczymi, np. gastronomicznymi) potwierdzając zasadność wspierania teatru dotacją podmiotową. Mogę tu przytoczyć badanie przeprowadzone przez Rafała Kasprzaka ze Szkoły Głównej Handlowej, które pozwoliło oszacować efektywność finansowania teatrów ze środków publicznych. W świetle zebranych danych 1 zł dotacji otrzymywanej przez zbadane teatry generuje 3,36 zł, z czego aż 2,86 zł trafia do gospodarki województwa, w którym zlokalizowany jest teatr.¹

Przedstawione w tym planie cele strategiczne oraz założenia programu artystycznego będą współgrać z działaniami finansowymi na kilku poziomach:

1. Dotacje

- Istotna i niewykorzystana do tej pory jest możliwość refinansowania części produkcji teatru poprzez zgłaszanie ich do konkursów organizowanych m.in. przez Instytut Teatralny tj. Ogólnopolski Konkurs na Wystawienie Nowej Sztuki Współczesnej oraz Klasyka Żywa. Planowany repertuar spełnia kryteria takich dofinansowań.
- W ramach działań edukacyjnych zamierzam szukać partnerów wśród warszawskich NGO, a dotacje uzyskać z istniejących już programów grantowych tj.: MKiDN „Edukacja artystyczna”; „Lato w Teatrze” Instytutu Teatralnego; Narodowy Instytut Kultury; NCK „Etno Polska” oraz współpracując z Instytutem Adama Mickiewicza, szukając wsparcia m.in. w Funduszu Wyszehradzkim (który również wspiera projekty edukacyjne). Osobą kompetentną w tym zakresie jest Łukasz Orłowski, który będzie nadzorował pisanie projektów i pozyskiwanie środków z dotacji, programów grantowych i konkursów.

Współpraca z biznesem

- Współpraca eventowa / wynajem przestrzeni – współpraca z firmami eventowymi może przynieść dodatkowe przychody z wynajmu przestrzeni (choć teatr ma swoje oczywiste ograniczenia, które będą musiały zostać uwzględnione przez partnerów). Ponadto niektóre tytuły mogą zostać przystosowane do grania w ramach wydarzeń zewnętrznych (za zgodą za artystów/ek). Przy tego rodzaju współpracach priorytetem zawsze będzie repertuar grany

¹ Rafał Kasprzak, *Analiza oddziaływania ekonomicznego efektów bezpośrednich i indukowanych teatrów*, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Warszawa 2017

w siedzibie, kluczowe jest więc odpowiednie planowanie. Wiedza na temat sezonowości branży eventowej będzie cennym dodatkiem do ustalania kalendarza Teatru.

- Mecenat lokalnych firm – wzmocnienie lokalnej obecności oraz skierowanie komunikacji do mieszkank i mieszkańców Żoliborza może zostać powiązane z ofertą do lokalnych firm, które mogą wizerunkowo skorzystać na partnerstwie z Teatrem „Komedia”.
- Jako wieloletni menadżer tras Stand-up Polska Jestem w stanie zapłacić widownię Teatru „Komedia” organizując regularne występy znanych i (co równie ważne) prezentujących wysoki poziom artystyczny stand-uperów: Abelarda Gizy, Antoniego Syrek-Dąbrowski, Piotrk Szumowski, Michała Kempy – w ramach programu Stand-up Idea, ale także występów solo.

2. Optymalizacja

- Wymiana repertuaru powinna zachodzić na drodze ewolucji, tak, by najbardziej dochodowe sztuki z obecnej oferty pozwoliły na sfinansowanie pierwszych proponowanych w nowym programie działań. Zakładam, że obecne możliwości finansowe pozwolą na zrealizowanie 3 premier w sezonie, przy budżecie oscylującym między 300 a 500 tys. zł na przygotowanie jednego spektaklu.
- Planując bezpłatne działania edukacyjne, spotkania z artystami czy podcast, zakładam, że będą one miały pośredni wpływ na finanse instytucji. Traktuje je jako „zysk ukryty”, przekładający się w dalszej perspektywie czasowej na przyrwy nową publiczności.
- Proponowane cykle związane z nowymi formami komediowymi (m.in. improwizacja teatralna czy komedia jednego aktora) nie wymagają dużych budżetów produkcyjnych, dlatego mogą szybko uzupełnić ofertę repertuarową teatru i być eksploatowane częściej niż duże premiery. Będą zatem dodatkowym nieobciążającym budżetu źródłem dochodu.
- W oparciu o istniejący system biletowy lub współpracując z Teatrem bileterie wprowadzę system sprzedaży, który będzie na bieżąco dostosowywał ceny biletów do zainteresowania – tzw. dynamiczne kształtowanie cen biletów pomoże w przyśpieszeniu sprzedaży biletów.
- Zamierzam wprowadzić recykling scenografii teatralnej – z uwagi na brak własnych pracowni bardzo ważne będzie rozsądne planowanie nowych premier, aby obniżyć koszty, nie rezygnując z wysokiego poziomu artystycznego.

- Mając na uwadze brak pracowni rzemieślniczych oraz w kontekście odpowiedzialnego rozwoju i wspólnotowego myślenia o stołecznych instytucjach teatralnych chciałbym, aby powstała sieć wymiany dóbr i usług teatralnych, czy to z innymi teatrami miejskimi, czy to teatrami publicznymi tzw. bazar usług i wymiany towarów (elementów scenografii czy kostiumów).
- Wprowadzenie działań integrujących żoliborzanki i żoliborzan z nowymi mieszkankami i mieszkańcami tej dzielnicy, którzy/re przybyli/ły z powodu wojny na Ukrainie – warsztaty i działania artystyczne skierowane zarówno do dzieci jak i dorosłych mogą być finansowane m.in. z funduszy uruchomionych przez NCK i IAM. Ewentualne sprowadzenie do nas artystek i artystów komediowych z Ukrainy może być finansowane z programu rezydencyjnego prowadzonego przez Instytut Teatralny.
- Ważnym punktem będzie stworzenie sieci kontaktów między teatrami – w dłuższej perspektywie umożliwi to znalezienie partnerów do koprodukcji przy najważniejszych premierach najbliższych sezonów.
- Oferta edukacyjna niepodlegająca dotacjom będzie w zdecydowanej większości płatna, także np. warsztaty z improwizacji teatralnej, cykle spotkań czy podcasty będą się samofinansować.
- Jednym z kluczowych zadań będzie zwiększenie dostępności teatru. Zamierzam zadbać o to przy współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Obecnie wiele teatrów testuje różne godziny wystawiania spektakli, ten trend widoczny jest również w weekendy w „Komedii”. Uzupełnienie repertuaru o improwizację, spektakle dla dzieci oraz nowe formy komediowe daje możliwość dodania nowych godzin grania spektakli. Dzięki niskim kosztom produkcji może to być nawet kilka dodatkowych spektakli tygodniowo.
- Mając wieloletnie doświadczenie tour managera planuję zaadaptować obecny repertuar do tras objazdowych. Odpowiednie opracowanie logistyki wyjazdów z jednej strony zapewni dodatkowe przychody, a z drugiej zwiększy dostępność jedynej sceny. By to ułatwić, chcę skorzystać między innymi z istniejących już programów dotacyjnych, np. z programu Instytutu Teatralnego „Teatr Polska”, który finansuje takie działania.

Struktura Teatru

Na obecnym etapie planuję wprowadzić dwie zmiany do obecnej struktury Teatru powołując stanowiska Zastępcy Dyrektora ds. Artystycznych oraz Zastępcy Dyrektora ds. Rozwoju i Komunikacji.

Ostateczna ocena funkcjonowania obecnej struktury oraz regulaminu organizacyjnego i ewentualna decyzja o zmianach będzie możliwa po dokładnym przyjrzeniu się działaniu poszczególnych działów.

VI

PODSUMOWANIE

Proponowany program ma przede wszystkim na celu przekształcić Teatr „Komedia” w nowoczesną instytucję, która będzie realizować spektakle o zacięciu komediowym oraz pozostałe, ambitne cele polityki kulturalnej miasta stołecznego Warszawy. Wierzę, że wartości oraz cele, przedstawione w tym dokumencie są kierunkiem, który przez pięć lat pozwoli stworzyć warunki do rozwoju nowych polskich sztuk komediowych oraz zmienić nastawienie najważniejszych twórczyń i twórców do tego gatunku.

Krzysztof Uściński

15.07.2022